

Undertaken a study gave an opportunity to educe certain indexes that characterise respondents in their vision, perception of the personal course of life in a whole sentinel continuum or only in his psychological present and future psychology-time aspects.

Key words: course of life, the past, present, future, psychological age, coefficient of subjective realization of life.

Отримано: 2.03.2012 р.

УДК 316.6+159.9

В.А.Гупаловська, О.І.Володимирець

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕКСУАЛЬНОСТІ ЧОЛОВІКІВ

Здійснено теоретичний аналіз особливостей сексуальності чоловіків у психологічному контексті. Простежено взаємозв'язки особливостей сексуальності чоловіків із проблемами їх соціалізації, особливостями формування сексуальності, розглянуто пов'язані із гендером очікування стосовно сексуальності чоловіків, наслідки маскулінності та фемінності у сфері сексуальних стосунків. Виокремлено основні відмінності сексуальності чоловіків щодо потягу, активності, сексуальних реакцій, очікувань стосовно сексуальності, сексуальних фантазій.

Ключові слова: сексуальність, сексуальні реакції, сексуальні фантазії, сексуальні установки, гендер.

Осуществлен теоретический анализ проблемы особенностей сексуальности мужчин в психологическом контексте. Прослежены взаимосвязи особенностей сексуальности мужчин с проблемами их социализации, особенностями формирования сексуальности, рассмотрены связанные с гендером ожидания относительно сексуальности мужчин, последствия маскулинности и феминности в сфере сексуальных отношений.

Ключевые слова: сексуальность, сексуальные реакции, сексуальные фантазии, сексуальные установки, гендер.

Питання, пов'язані з особливостями статі людини та її психологічними відмінностями, останнім часом часто входять до кола найбільш активно обговорюваних у суспільстві. Адже роль чоловіка й жінки в суспільному середовищі сьогодні зазнає значних змін. Соціальна психологія, зокрема гендерна психологія, займається вивченням суспільних процесів, таких, як творення

установок, стереотипів, забобонів, дискримінації, соціального сприйняття й очікувань, самоповаги, виникнення соціальних норм і ролей залежно від статі та ґендеру особистості чи незалежно від них. Як предмет ґендерних досліджень вибрано аналіз спільного та відмінного в сприйнятті дійсності та соціальну поведінку чоловіків і жінок, які пов'язуються не стільки з фізіологічними особливостями осіб чоловічої і жіночої статі, скільки зі специфікою їх виховання, освіти, з нормами поведінки.

Цілком логічно, що ґендерні стереотипи та очікування розповсюджуються і на сексуальну сферу людини. Адже існують певні атрибуції, часто безпідставні очікування щодо сексуальної поведінки чоловіків та жінок, їхніх бажань, можливостей та почуттів, сексуальності загалом. Тому цікаво буде прослідкувати й виокремити наслідки впливу ґендерної стереотипізації на очікування стосовно сексуальності, зокрема чоловіків, що є завданням даної роботи.

Вивчення сексуальності людини і сексуальних стосунків приваблює фахівців різних наукових напрямків різноманітністю й індивідуальністю особливостей та проявів. Трагування сексуальності здійснюють, враховуючи основні аспекти: біологічний, психологічний та соціокультурний [3; 6], поведінковий, клінічний, педагогічний. Як біологічне явище сексуальність – це властивість різних за статевою ознакою організмів, здатних до злиття чоловічих та жіночих гамет як генетичного матеріалу з метою продовження роду. Біологічні характеристики сексуальності являють собою такі особливості, які дані людині від народження, а також вторинні ознаки статі, що розвиваються в період статевого дозрівання. Здатність людського організму до запліднення, виношування та народження плоду визначає біологічну зрілість чоловіка та жінки [9].

Сексуальність як психологічна характеристика являє собою широкий спектр поведінки (відчуттів, дій, інтересів, переживань), пов'язаних з сексуальним збудженням і розрядкою напруження, які супроводжують статево дозрівання організму, реалізацію сексуальної та репродуктивної функції у міжстатевих стосунках впродовж життя. Психологічна складова сексуальності включає також сексуальні установки, пристрасть, збудливість, чуттєвість, сексуальне задоволення, насолоду, реакцію на сексуальні стимули. Сексуальність – характеристика особистості, пов'язана з усіма її рисами: пізнавальними здібностями, емоціями, волею, комунікабельністю, можливістю співпереживати і розумінням партнера тощо [6; 8]. Сексуальність можна також визначити як прояв статевої належності до певної статі.

Сексуальність особистості залежить від трьох взаємопов'язаних чинників: її статевого ототожнення (ідентифікації), її гендерного ототожнення і її сексуальної поведінки. Статева ідентифікація має відношення до біологічних характеристик: хромосом, зовнішніх і внутрішніх статевих органів, гормонального статусу, гонад і вторинних статевих ознак [6]. Гендерна ідентифікація співвідноситься з особистісним сенсом належності до чоловічої і жіночої статі. Сексуальна поведінка і почуття людей похідні від норм і цінностей конкретних суспільств і культур і не можуть бути зрозумілі окремо від них.

Психологічними аспектами сексуальності займається велика кількість фахівців у різних її наукових напрямках [1; 2; 3]. Так, вікова психологія досліджує закономірності психосексуального розвитку особистості, етапи та рушійні сили психосексуальної ідентифікації, психологічні особливості підліткової та юнацької сексуальності, сексуального розвитку у літніх людей тощо [6; 7]. Диференційна психологія вирішує проблеми статевих та індивідуальних відмінностей сексуальної поведінки і пов'язані з нею почуття, переживання та інші компоненти кохання.

При вивченні категорії сексуальності можна спиратись на культурно-історичний підхід (Л. Виготський, О. Леонтьєв, О. Лурія) [2]. У контексті цієї теорії соціальне середовище є не просто чинником, а джерелом розвитку особистості. Сексуальність людини постає як психологічне утворення, яке володіє ознаками вищої психічної функції, яка характеризується ієрархічною будовою, прижиттєвим, соціальним характером формування, знаково-символічним опосередкуванням і довільністю. Формування довільної регуляції сексуальності радикально впливає на її структуру, створює доступну для об'єктивного дослідження область можливої функціональної "культурної" патології сексуальності, а також сприяє прояву "культурних" засобів, інструментів та ресурсів для психологічної корекції сексуальних розладів.

Специфіка людської сексуальності, на думку Л. Виготського, проявляється в тому, що потреба в продовженні роду, яка інстинктивна за своєю природою і пов'язана з конкретними безумовними стимулами, які реалізуються у вигляді ланцюга рефлексів в умовах, які відповідають цим безумовним подразниками, з певного моменту починає підпорядковуватись умовам, які несуть вже не біологічний, а соціальний характер, відтак трансформуються в генетично більш складну і вищу форму поведінки.

Психологи, які займаються диференційною психологією, встановили, що чоловіки та жінки суттєво відрізняються сприй-

няттям еротичних матеріалів і змістом власних еротичних фантазій. Проведені експерименти показали, що різниця не настільки велика, а є більш якісною, ніж кількісною: статеве збудження у жінок залежить від наявності у них сексуального досвіду, а також характеру представлених їм еротичних матеріалів. Наприклад, груба, примітивна порнографія може у них викликати моральне та естетичне заперечення [9].

Еротичні сни та фантазії чоловіків і жінок відображають фундаментальну неоднаковість їх сексуальних позицій. Чоловіки частіше уявляють статеві акти з незнайомими особами, груповий секс або примушування когось до статевого зв'язку. Жінки в більшості уявляють ідилічні стосунки, сексуальні вчинки, де вони є акцепторами дій активного чоловіка, жертвами насилля, сексуальні дії, які у реальному житті вони ніколи б не зробили. Але загальною мрією обох статей є близькі стосунки з коханою людиною.

Соціокультурний напрямок вивчення сексуальності пов'язаний з етнографічними дослідженнями, а також теоріями Т.Пірсона та Р.Бейлса, Р.Коллінза та М.Мід, які звертаються до відмінностей у виконанні статевих ролей [7]. Згідно з теорією американських соціологів Т.Пірсона та Р.Бейлса чоловіче життя у своїй основі "інструментальне": чоловіки підтримують зв'язки між родиною і зовнішнім світом, матеріально забезпечують родину. Життя жінки – "експресивне": вона регулює відносини у родині, піклується про неї та емоційно підтримує близьких. При цьому роль дружини виводиться із здатності жінки народжувати дітей й опікуватися ними.

Р.Коллінз розробив іншу теорію, яка пояснює диференціацію так званих гендерних ролей. Він вважає, що сексуальна нерівність зумовлена конфліктом між домінуючою групою (чоловіками) і залежною групою (жінками). При чому виникнення цієї нерівності він пов'язує з тим чинником, що чоловіки були крупніші, сильніші за жінок і чинили на них сексуальний тиск. У наш час міра залежності жінок визначається двома чинниками: матеріальна залежність та цінність жінки як власності, що підлягає обміну. Свою теорію Р.Коллінз називає теорією конфлікту. Але її ще можна назвати теорією обміну, тому що здоров'я жінки, її освіта, її здатність заробляти поза домом лише підвищують її вартість при обміні і допомагають їй претендувати на вибір більш привабливого партнера.

Отримані наукові дані М.Мід при вивченні життя трьох племен у Новій Гвінеї звели нанівець судження, згідно з якими чоловіки і

жінки самою природою створені для певних ролей. Вчена показала, що статеві відмінності використовуються суспільством як основа для диференціації соціальних ролей, але сутність цих ролей не є біологічно обумовленою такими факторами, як більші розміри тіла чоловіків чи здатність жінок до народження дітей. Гендерні ролі в нашому суспільстві утворилися радше на основі культурних і соціальних особливостей, а не в результаті “природного порядку речей”.

У деяких культурах є поширеним так званий “подвійний стандарт”, коли існують різні вимоги до норми сексуальної поведінки чоловіка і жінки [14, 38]. При цьому право ініціативи, залицяння, вибору партнера та визначення ритму життя у шлюбі належить і надається чоловіку. По ставленню до дошлюбних і позашлюбних зв'язків статева мораль поблажлива в більшості випадків до чоловіків. Практично у всіх людських суспільствах наявний культ чоловічої сексуальності. Боги-чоловіки та античні герої наділялися не тільки великими геніталіями, але й винятковими дітородними здібностями. Жінку в різних культурах описують у широкому континуумі, на одному полюсі якого жінка, що має огиду до статевого життя, але морально чиста, а на протилежному – активна сексуально, спокушає, агресивна [9].

Після проведеного історико-етнографічного аналізу людської сексуальності стає зрозумілим, що впродовж багатовікової історії і в різних культурах існували певні норми й особливості, але настільки різноманітні, що їх неможливо узагальнити, звести до кількох пунктів. Світ багатобарвний, і чим складніша культура, суспільство і особистість, тим багатша діалектика їх взаємин.

Людська сексуальність не зводиться до окремих фізіологічних реакцій і автоматизмів. Більше того, самі фізіологічні реакції різні люди переживають по-різному залежно від уявлень і установок [3].

Хоч важко точно визначити чи окреслити межі всіх проявів сексуальності людини в рамках її біологічної і соціальної матриць, колективний та індивідуальний прояви сексуальності можуть бути осмислені і сформульовані за допомогою різних, але взаємопов'язаних понять (компоненти сексуальності):

а) чуттєвість, яка включає в себе естетичну, психологічну і фізичну насолоду від збудження власного тіла і, часом, тіла партнера. При цьому обов'язковим є генітальний контакт;

б) інтимність – прагнення і здатність до емоційної і, можливо, фізичної близькості з іншою людиною. Серед діапазону вираження інтимності можна виділити такі форми: вербальний вираз прив'язаності, освідчення, підтримки, інтересу і захочення;

саморозкриття; фізичний прояв почуття (обійми, поцілунки, генітальний контакт), терпимість до небажаних якостей партнера, ідеалізація коханої людини тощо;

в) статевий інтерес, хоч і не обов'язково пов'язаний з розмноженням, який сильно впливає на ставлення до сексу і соціальне схвалення сексуальної поведінки;

г) сексуальна ідентифікація – суб'єктивне відчуття себе чоловіком чи жінкою, виконання відповідної соціально-сексуальної ролі;

д) еротичні бажання і вектори (скерованість потягу) – характерні особливості тих людей, з яким індивід хоче бути пов'язаним еротично-любовними стосунками (гетеросексуальність, гомосексуальність, бісексуальність);

є) сексапільність, яка означає використання індивідом сексуальної привабливості з метою впливу на почуття, установки і поведінку інших людей, здатність швидко викликати у людей бажання інтимних стосунків [1].

Сексуальність включає такі системотворчі компоненти – статевий потяг, сексуальна збудливість і сексуальна активність [9]. Статевий потяг (платонічний, еротичний, сексуальний) включає психологічний, нейрогуморальний і умовно-рефлекторний компоненти. Сексуальна збудливість – швидкість протікання сексуальних реакцій – залежить від типу нервової системи, темпераменту, типу статевої конституції, ерогенності зовнішніх подразників, привабливості і регулярності статевого життя. Сексуальна активність вимірюється частотою статевих актів, сексуальних реакцій за певний проміжок часу.

Крім перерахованих характеристик, системоутворюючими є сексуальна установка, сексуальна потреба, сексуальна мотивація, сексуальні реакції і психосексуальне задоволення [9].

Сексуальна установка – готовність, схильність до певних сексуальних дій. Існують механоцентрична установка – установка на техніку статевого акту; оргазмоцентрична – установка на оргазм; екстазоцентрична установка – налаштованість на отримання задоволення.

Сексуальна потреба – стан індивіда, що твориться потребою в об'єктах, необхідних для його співіснування з особою іншої статі, і правильного розвитку і функціонування; потреба визначає форми еротичної поведінки. Еротична поведінка (техніка зваблювання та статевого акту, діапазон чутливості) – форми, способи вираження сексуальності, в основному зумовлені соціальними, психологічними і культурними факторами.

Сексуальна мотивація – сексуальні спонуки, що виникають під впливом сукупності зовнішніх чи внутрішніх умов, які викликають активність організму, і визначають їх спрямованість на задоволення сексуальної потреби. Це процес внутрішньої психічної детермінації поведінки, що проходить під впливом фізіологічних, соціальних і психологічних факторів.

Подібності й відмінності чоловічої та жіночої сексуальності – одне з найбагатогранніших питань сексології. Аналізують у даному контексті анатоמו-фізіологічні особливості, сексуальні реакції, сексуальну поведінку, сексуальні сценарії (мотивацію, еротичну уяву, морально-естетичні цінності тощо).

З одного боку, ці відмінності кореняться в законах репродуктивної біології, а з іншого – вони нерозривно пов'язані зі статевими ролями і стереотипами маскулінності і фемінності, які в різних суспільствах можуть не збігатися.

Багато властивостей людської природи погано відомі саме тому, що лежать на поверхні, здаються самоочевидними і не залучають належної уваги. До недавнього часу наука взагалі, а сексологія – тим більше, була виключно чоловічим заняттям. А інтереси чоловіків більше спрямовані на жінок, ніж на самих себе. Книг і досліджень про жіночу сексуальність набагато більше, ніж про чоловічу. Якщо гінекологія майже так само стара, як медицина, то андрологія – дітище другої половини ХХ століття [8; 9].

У суспільній свідомості і особливо у самосвідомості самих чоловіків маскулінність і сексуальність – майже синоніми. Жінка може сказати, що чоловіки їй мало цікавлять, і ніхто їй за це не осудить. А якщо у відсутності сексуальних інтересів зізнається чоловік, то його найімовірніше запідозрять в гомосексуалізмі або в наявності сексуальних проблем. “Справжній чоловік”, у звичному розумінні цього слова, – насамперед хороший самець, його статева ідентичність невіддільна від його сексуальності, сила чоловіка – перш за все його сексуальна сила.

Проведено аналітичний огляд 5400 наукових статей, присвячених вираженості сексуального потягу, тобто специфічної мотивації, сконцентрованої на сексуальну активність і прагнення досягти сексуального задоволення [8]. Встановлено, що за більшістю показників (частота сексуальних думок, фантазій і спонтанного збудження; бажана частота сексу; частота мастурбації; бажана кількість сексуальних партнерів; перевага сексу над іншими заняттями; активний пошук, а не уникнення сексуальних дій; готовність ініціювати сексуальні дії; насолода різними типами сексуальних практик; готовність жертвувати ресурсами заради

сексу; позитивне ставлення до сексуальної активності; поширеність розладів, пов'язаних зі зниженням сексуального бажання) потяг чоловіка значно сильніший за такі відчуття у жінок. Це пояснюють гострішим лібідозним ефектом чоловічих гормонів. Так, тестостерон порівняно із естрогенами забезпечує інтенсивніші сексуальні відчуття.

Низка вчених пояснює цей феномен з позиції еволюційної біології: якщо біологічна функція самців полягає в тому, щоб запліднити якомога більше самок, то чоловіча сексуальність за визначенням повинна бути сильнішою, інтенсивнішою.

І. С. Кон зазначає, що існують певні соціальні причини меншої сексуальної активності жінок. Це, по-перше, строгіше ставлення до ранніх проявів сексуальності у дівчаток: батьки не заохочують такої поведінки, присікають її через страх ранніх чи небажаних сексуальних контактів, вагітності. По-друге, статеве дозрівання дівчаток супроводжується дискомфорними проявами (біль, кров), що може слугувати негативним чинником сексуального інтересу.

Було проведено масове анкетне опитування більш ніж 16 000 студентів 52 народів з 10 основних регіонів світу [8]. Молодих людей запитували, скільки сексуальних партнерів вони хотіли б мати взагалі і в найближчий місяць, чи готові вони докласти для досягнення цієї мети певні зусилля і як швидко вони готові погодитися на сексуальне зближення з малознайомою людиною. Виявилось, що незалежно від країни, регіону, шлюбного/партнерського статусу і сексуальної орієнтації респондентів, чоловіки хочуть мати більше сексуальних партнерів, ніж жінки (мати протягом найближчого місяця більше одного партнера хотіли б понад 50% чоловіків і менше 20% жінок), і чоловіки легше йдуть на сексуальне зближення після короткочасного знайомства. На думку дослідників, це підтверджує універсальність прагнення чоловіків до сексуальної різноманітності і короткострокових зв'язків.

Підвищене значення для чоловіків сексуальної активності має важливі соціально-психологічні наслідки. Чоловіча сексуальність була і залишається предметом своєрідного культу, що породжує певні міфи і неправдоподібні очікування. У.Мастерс та В.Джонсон приводять типові для американських чоловіків міфи: справжній чоловік перевіряється насамперед у сексі; чоловік завжди зацікавлений в сексі і завжди готовий до нього; всякий дотик сексуальний або повинен вести до сексу; хороший секс відбувається сам собою, без підготовки і розмов; секс і статевий акт – одне й те саме; хороший секс обов'язково передбачає оргазм; займаючись сексом, чоловіки

не повинні слухатися жінок; у справжніх чоловіків немає сексуальних проблем [8]. На нашу думку, можна говорити про відповідність таких уявлень серед американців і європейців та українців, зокрема.

Всі ці твердження досить далекі від істини. “Справжній чоловік” з легенди обов’язково має міцний статевий орган, який є головною ознакою чоловічої гідності і сили й асоціюється з високою потенцією. Чоловікам, в яких орган великого розміру, приписують особливу фізичну силу і високу сексуальну активність. Середньостатистичні розміри ерегovanого статевого члена європейського чоловіка становлять 13-16 см. Об’єктивно його розміри для жінок не так вже й важливі, оскільки жіночі геніталії дуже пластичні і при достатньому рівні статевого збудження легко підлаштовуються під розміри фалоса партнера. Не більше 5% жінок можуть реально відчувати з цим проблеми. Сексуальне задоволення жінок залежить від розміру статевого органа набагато менше, ніж це прийнято думати, але все ж за інших рівних умов багато з них дійсно віддають перевагу чоловікам з досить великими статевими органами.

Сексуальні реакції чоловіків за своїми особливостями також відрізняються від таких у жінок. Найелементарніший і найвразливіший феномен чоловічої сексуальності – ерекція тільки в період юнацької гіперсексуальності (15-18 років) може виникати багато разів на день, деколи в найневідповідніших місцях. У дорослих чоловіків ерекції виникають рідше і стають більш вибірковими. Крім того, не кожна ерекція вказує на статеве збудження і не кожне збудження вказує на сексуальне бажання конкретної жінки [9]. Ерекція регулюється на рівні спинномозкових корінців, на підкорковому і корковому рівнях ЦНС, звідси наявність спонтанних “несексуальних” ерекцій протягом дня у дорослих чоловіків, а також у плоду чоловічої статі в утробі матері, у хлопчиків на першому році життя. Особливостями інервації пояснюється також непідвладність цього феномену свідомим вольовим зусиллям і його нестійкість, вразливість.

Інший прояв сексуальності – оргазм – у чоловіків може відрізнитися за інтенсивністю залежно від вираженості статевого потягу до партнерки. Діапазон оргастичних переживань може коливатися від скидання напруги і чуттєвого задоволення, локалізованого переважно в статевих органах, до екстазу зі зникненням кордонів простору і часу.

Сучасний чоловік деколи виявляється бранцем стереотипів про власну силу. Жінка, яка відмовляє чоловікові, лише набуває

цінності і викликає повагу. Відмова в інтимній близькості з боку чоловіка досі сприймається як свідчення його неспроможності або як особиста образа.

На думку І.Кона, чоловічий стиль життя носить багато в чому предметно-інструментальний характер. Це поширюється і на сексуальність. У чоловічому сексуальному сценарії “секс” – не лише задоволення, але й робота, яка обов’язково вимагає успіху, завершення. На перший план при цьому часто висуваються кількісні показники – кількість жінок, кількість статевих актів. Але кількість сексуальних партнерок і контактів далеко не завжди корелює з сексуальною задоволеністю. Чоловіки схильні до “техніцизму” сексуального мислення: вони часто стурбовані тим, як продовжити ерекцію, посилити відчуття під час фрикцій і при сім’явиверженні. Тому для чоловіка інтимна близькість – це перш за все статевий акт. Все інше – попередні ласки, прояви ніжності після закінчення коїтусу – здається другорядним, необов’язковим.

Внаслідок інструментальності і змагальності свого стилю життя багато чоловіків не довіряють власним переживанням і потребують об’єктивного підтвердження своєї сексуальної ефективності. Найвагоміше підтвердження своїх можливостей чоловік отримує від жінки. Тому для юнака важливий перший сексуальний досвід. Та й дорослі чоловіки нерідко заводять позашлюбні зв’язки не лише через жагу різноманіття, а й з метою самоствердження. Але чоловік, який перш за все прагне довести свою силу, мимоволі перетворює статеvu близькість в іспит, часом провалюючи його якраз тому, що він не відчуває себе вільно і розкуто. Не випадково, мабуть, найпоширеніша сексуальна проблема сучасного чоловіка – “виконавська тривожність”, породжувана сумнівами у своїй “майстерності” і тривогою перед можливою невдачею при статевому акті (частіше через відмову ерекції). Навпаки, жителі деяких островів Полінезії взагалі заперечують саму можливість чоловічої неспроможності в нашому розумінні [8]. Тому у них не спостерігається випадків психогенних порушень ерекції. Традиційна модель сексуальної поведінки приписує всю активність, починаючи з залицянь і закінчуючи технікою статевого акту, чоловікові, залишаючи жінці пасивну роль. Цієї моделі ніколи не дотримувалися всі пари, проте відлуння цього стереотипу дійшли до наших днів. З одного боку, жінки нерідко чекають від чоловіка ініціативи, не проявляючи активно своїх сексуальних бажань. З іншого боку, чоловіки часом демонструють подив і навіть роздратування, коли партнерка відкрито висловлює свої наміри вступити в статевий акт. У них виникає страх перед непередбачуваністю і силою сексуального

бажання жінки, з яким вони можуть не впоратися. Така невідповідність експектацій породжує взаємне невдоволення і є однією з причин виникнення сексуальної дисгармонії в парі.

Чоловічій сексуальності також властиві екстенсивність і менша емоційна залученість в психологічну інтимність. Прагнення інтимності підвищується у міру зниження маскулінності чоловіка. Бажання реалізувати безособові, не пов'язані з конкретним сексуальним партнером сексуальні потреби підштовхує багатьох маскулінних чоловіків до випадкових контактів, які підвищують імовірність непідтвердження очікувань стосовно інших і вимог до себе, а отже, звинувачень в чоловічій слабкості. Адже якщо партнерів нічого, крім плотського бажання, не пов'язує, то його реалізація має слабше емоційне підкріплення, ніж у разі наявності глибших емоцій чи почуттів. Менша емоційна залученість знижує мотивацію, призводить до механізації процесу, знижує рівень прийняття та підтримки партнерами один одного, підвищує імовірність випадків сексуальної неспроможності.

Отже, підводячи підсумки, необхідно сказати, що особливостями сексуальності чоловіків порівняно із жінками є:

1) її “інструментальність”, схильність до механістичності, “техніцизму”; менша емоційна залученість, нижча потреба в інтимності, душевній близькості;

2) вища гострота потягу, що пов'язано із вищим лібідозним ефектом андрогенів;

3) вразливість та часткова підпорядкованість свідомості найелементарнішого прояву сексуальності чоловіка – ерекції;

4) різна інтенсивність оргазму залежно від ситуативних чинників та особливостей партнерки;

5) вища інтенсивність сексуальних фантазій та їх змістовий характер (частіші зв'язки, зміна партнерок, груповий секс тощо);

6) вплив гендерної стереотипізації, а саме: а) дієвість міфів про спроможність, силу, які повинні бути завжди і пов'язані із розмірами геніталій; б) очікування від чоловіка високої сексуальної активності, ініціативи, гострішого бажання;

7) частіше виникнення сексуальних проблем;

8) сексуальні проблеми, які виникли, перешкоджають сексуальній близькості.

Список використаних джерел

1. Говорун Т.В. Стать та сексуальність: Психологічний ракурс / Т.В.Говорун, О.М.Кікінежді. – Тернопіль: Нова книга – Богдан, 1999. – 383 с.

2. Горностай П. П. Ресурсы женственности и мужественности / П.П.Горностай // Журнал практического психолога. – 2003. – № 6. – С. 51-55.
3. Діденко С.В. Психологія сексуальності і сексуальних стосунків: [Навчальний посібник] /С.В.Діденко. – К., 2003.
4. Ильин Е.П. Дифференциальная психофизиология мужчины и женщины /Е.П.Ильин. – СПб.: Питер, 2003. – С. 253 – 294.
5. Кащенко Е.А. Основы социокультурной сексологии: Курс лекций: [Учеб.пособие для вузов] /Е.А.Кащенко. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 351 с.
6. Кон И.С. Введение в сексологию /И.С.Кон. – М.: Медицина, 1988.
7. Кочарян А.С. Личность и половая роль: Симптомокомплекс маскулинности/фемининности в норме и патологии /А.С.Кочарян. – Х.: Основа, 1996. – 127 с.
8. Мастерс У.Г. Основы сексологии (HUMAN SEXUALITY) / У.Г.Мастерс, В.Є.Джонсон, Р.К.Колодни; [Пер. с англ.]. – М.: Мир, 1998.
9. Сексопатология: [справочник] / Васильченко Г.С., Агаркова Т.Е., Агарков С.Т. и др.; Под ред. Васильченко Г.С. – М.: Медицина, 1990.
10. Шнабль З. Мужчина и женщина: интимные отношения/ З.Шнабль. – Кишинев, 1990.

The theoretical analysis of the characteristics of sexuality of men in the psychological context. Traced the relationship characteristics of sexuality of men with problems of socialization, peculiarities of formation of sexuality are considered related to gender expectations about the sexuality of men, masculinity and femininity impact in sexual relations. Pointed out in the main differences between male sexuality in relation to desire, activity, sexual responses, expectations regarding sexuality, sexual fantasies.

Keywords: sexuality, sexual response, sexual fantasies, sexual settings, gender.

Отримано: 14.02.2012 р.